

תחום מידע ומחקר תחבורתי
חוק חופש המידע

בס"ד, ט"ז בשבט תשפ"ב
18 בינואר 2022
תיק: פניות ציבור 2021
סימוכין: 4000-0014-2022-0000002

אל:

הצלחה – לקידום חברה הוגנת

שלום רב,

הנדון: בקשת חופש מידע מיום 3.8.21

(עת"מ 21-11-41326)

בהמשך לבקשתכם שבנדון, אתכבד בזאת ליתן את החלטתי כממונה על יישום חוק חופש המידע במשרד התחבורה:

רקע

1. ביום 3.8.21 הגישה העמותה שבנדון (להלן: "המבקשת") למשרד התחבורה בקשה לפי חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 (להלן: "החוק", "חוק חופש המידע"), בה התבקש: "כל המידע שנאסף על ידי משרד התחבורה במהלך המעקב אחר מחירי השירותים של סוכני האניות, לאחר הוצאת המכתב ועד למועד מתן המענה לבקשה זו" (להלן: "הבקשה").
ה'מכתב' המדובר הינו הודעת משרד התחבורה (להלן: "המשיב") מיום 14.2.17 על ביטול תקנות הנמלים (תעריף לשירותי סוכן אניה), תשנ"ב-1992 (להלן: "התקנות").
2. יוסבר, כי 'סוכן אנייה' הינו אדם או חברה, המתמנה על ידי המוביל הימי, והוא אחראי לייצוג האנייה כלפי הרשויות השונות (מכס, רשויות הנמל, משטרת הגבולות), צוות האנייה (טיפול במשאבי אנוש, ציוד ואספקה וכו'), והלקוחות (מסירת מידע, טיפול במטען, דמי הובלה וכו').
3. מערכת התשלומים בין סוכני האניות לבין בעלי האניות ובעלי המטען, הוסדרה בתקנות.
4. ואולם, התקנות התייחסו לרשימה חלקית בלבד של תעריפים מתוך כלל השירותים שניתנו על ידי סוכני אניות, ומאחר ולא הופיע בהן מנגנון הצמדה, התעריפים שנקבעו בהן לא עודכנו במשך שנים. כמו כן, במרבית העולם המערבי אין פיקוח על תעריפי סוכני אנייה. לאור האמור לעיל, החליט המשיב על ביטול התקנות.

תחום מידע ומחקר תחבורתי
חוק חופש המידע

5. ביום 14.2.17 הודיע המשיב לכלל הגורמים הרלוונטיים בשוק, על ביטול התקנות. בסיוע ההודעה נאמר כי: "במהלך 6 החדשים לאחר הביטול ייבחנו, בשיתוף עם נציגי משרד האוצר, הצורך בפיקוח על מחירי סוכן אנייה ואופן ביצועו".
יושם אל לב כי המעקב אליו מתייחסת המבקשת, מתייחס ל-6 חודשים בלבד, ולא לשנה.
מצ"ב העתק ההודעה.
6. ביום 26.7.17 דבר ביטול התקנות פורסם ברשומות (ק"ת תשע"ז, עמ' 1385).
מצ"ב העתק הפרסום.

השתלשלות העניינים

7. ביום 5.9.21 הודיעה למבקשת הממונה על יישום חוק חופש המידע אצל המשיב (להלן: "הממונה") על הארכת משך הטיפול בבקשה בשל עומס עבודה, וביום 29.9.21 הועבר למבקשת מענה ראשוני. במענה זה הוסבר מדוע החליט המשיב על ביטול התקנות, וכן נאמר כי מאז פרסום הביטול לא התקבלה אצל המשיב כל תלונה בגין חוסר בתעריף בגין שירותי סוכן אנייה, ולא התקבל כל ממצא המעיד על התייקרות לא סבירה של המחיר, וזאת עלה גם משיחות שנערכו עם מספר חברות ספנות, יבואן, עמיל מכס וסוכני אנייה. לאור זאת, הוסבר כי לא נמצא שיש מקום לקבוע תעריפים מפוקחים חדשים לשירותי סוכן אנייה.
8. ביום 14.10.21, ולאחר תגובה שהתקבלה מהמבקשת, הועבר לה מענה נוסף. במענה זה פורט כי התקיימו פגישות – הן שנתיות והן ממוקדות - עם נציגים של חברות ספנות, סוכני אנייה ומפעילי נמל, בין השאר בנוגע לבירור סטטוס מחירים ושירותים בישראל ובעולם, אך התרשומות שנערכו לאחר פגישות אלה הינן פנימיות ולכן לא ניתן להעבירן.
9. יצוין כי בשל טעות, הועברו המענים כשהם חתומים על ידי גורם המקצוע הרלוונטי אצל המשיב, ולא באמצעות הממונה.
(שני המענים צורפו כנספח ה' לכתב העתירה).
10. ביום 16.11.21, לאחר שהמבקשת לא קיבלה את המידע המבוקש, הוגשה העתירה שבנדון.

פירוט העובדות

11. החל ממועד קבלת בקשת חופש המידע, החל המשיב בבדיקת הנושא ובחינתו.
12. יוסבר, כי במסגרת פעילותו הרגילה של המשיב, נוהגים נציגי רשות הספנות (להלן: "הרשות") להיפגש מידי שנה עם נציגים של חברות ספנות, עם סוכני אנייה ונציגיהם, ועם מפעילי נמל, וזאת במטרה לבדוק שינויים ומגמות בענף ההובלה הימית והשפעתם על השוק המקומי, ולבחון שיקולים אסטרטגיים של

תחום מידע ומחקר ותחבורתי
חוק חופש המידע

החברות השונות. פגישות אלה נערכות לעיתים באופן פרונטלי, לעיתים בטלפון, ובשנתיים האחרונות גם באמצעות הזום.

לעיתים ומשעולה צורך ממוקד, נערכות פגישות כאלה בתדירות גבוהה יותר. פגישות אלה אינן מתומללות, ולא מופץ פרוטוקול שלהן. עם זאת, לעיתים נציגי הרשות כותבים לעצמם סיכומים של עיקרי הפגישות, ואלה מופצים – במסגרת התכתבות בדו"אל או במכתב חיצוני – בין נציגי הרשות בינם לבין עצמם.

יובהר כי חברות הספנות, המפעילים והסוכנים אינם מקבלים העתק מהסיכומים, והם נשארים לשימוש פנימי בלבד.

13. במסגרת הבדיקה שנעשתה מיד עם קבלת הבקשה, נמצאו מסי סיכומי פגישות פנימיים שנערכו, אשר סיכמו פגישות שנתיות שהתקיימו עם גורמים שונים בענף כאמור בתקופה שלאחר פרסום דבר ביטול התקנות. ואולם, בסיכומים אלה לא נמצא דבר כתוב אודות מחירי תעריפים ועמלות סוכני אניות.

14. למיטב זיכרונו של נציגי הרשות, במהלך פגישות אלה דובר נושא המחירים, אך מאחר ונמסר להם כי לא חלה עליה מהותית בתעריפים ובמקרים מסוימים אף אוחדו עמלות לכדי סכומים קבועים, לא סברו נציגי הרשות כי יש להעלות דברים אלה על הכתב. ויובהר בשנית כי מדובר בסיכומים פנימיים של נציגי הרשות, בהם נרשמים השינויים והתמורות שחלו בענף לאחרונה, כך שהמחשבה היא שנושא שלא השתנה - אין צורך לכתוב אותו.

15. כמו כן, נערכו גם פגישות ושיחות ממוקדות עם גורמים שונים בענף, מעבר לפגישות השנתיות, חלקן נערכו לאחר שהוגשה הבקשה, ובהן ביררו נציגי המשיב, בין היתר, אודות התעריפים והעמלות. ואולם, ומאחר וגם בפגישות אלה נמסר כי אין שינוי במחירי השירותים של סוכני אניות, עניינים אלה לא באו לידי ביטוי בתרשומות הפנימיות שנעשו, אם נעשו.

16. לפיכך, כאשר במענה מטעם האגף מיום 11.10.21 (אשר הועבר למבקשת ביום 14.10.21) נאמר כי "נערכו תרשומות" של הפגישות השנתיות והבקשות הממוקדות שהתקיימו, הכוונה היא לתרשומות הפנימיות אשר למרבה הצער אין בהן דבר אודות הנושא דנן.

17. להלן פירוט חלק ממועדי פגישות ושיחות שחלקן מתועדות (תרשומת פנימית) בהן, למיטב זיכרונו של גורמי המקצוע הרלוונטי דובר גם על שירות סוכן אנייה, אך אין לעניין זה כל תיעוד בכתב:

שם החברה	תאריך
כרמל ספנות	5.2.17
	19.12.17
קוראל	9.8.17
	20.12.17
מלמוד	24.7.17
	27.9.17
מנו ספנות	27.6.18

תחום מידע ומחקר תחבורתי
חוק חופש המידע

	25.3.19
צים	29.1.19 26.2.19
MSC	24.2.20
אינטרגלובל	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
גדות שינוע כימיקלים	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
נציג איגוד לשכות המסחר	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
נציג התאחדות התעשיינים	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
יבואן פרטי	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
אפולו ספנות	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
קמור	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
אלאלוף ספנות	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
מספנות ישראל	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
לשכת המסחר בחיפה והצפון	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
לשכת הספנות הישראלית	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים
אייל מלמוד, לוגיסטיקה וייבוא	מספר שיחות בתאריכים לא ידועים

18. לאור האמור לעיל, ועל אף שהמשיב ערך פגישות ושיחות רבות עם נציגי הענף השונים בהן נבחן, בין היתר, נושא השרות לבעל המטען ולבעלי האניות, אין בידי המשיב כל מידע כתוב לעניין זה. המשיב אינו רואה לנכון להעביר לידי המבקשת את סיכומי הישיבות הפנימיים כאמור, מאחר והן אינן מתייחסות לנושא דנן, מה גם שהן נושאות מידע רב אודות חברות וגורמים שונים בענף, שחשיפתן חוסה תחת סעיפים 9(א)(3) (לעניין פגיעה בפרטיות) ו-9(ב)(4) (תרשומות פנימיות) לחוק חופש המידע.

19. יובהר כי זכותכם לעתור על החלטתי זו.

בברכה,
אפרת קילשטוק
מנהלת תחום מידע ומחקר תחבורתי
ממונה על העמדת מידע לציבור

העתק:

עו"ד שירה יהלומי – לשכה משפטית, משרד התחבורה
עו"ד סיגלית ואקיל-ברקאי – לשכה משפטית, משרד התחבורה
מר צביקה שפירא – ספנות, משרד התחבורה
עו"ד משה וילינגר – פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)